

Sygn. akt II DSI 18/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 września 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Przesławski (przewodniczący)

SSN Jarosław Sobutka (sprawozdawca)

Ławnik SN Jolanta Jarząbek

Protokolant Marta Brzezińska

przy udziale Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego dla (...) okręgu regionalnego Katarzyny Brzezińskiej

w sprawie byłego asesora w Prokuraturze Rejonowej w P. M. G., obwinionego o popełnienie przewinienia dyscyplinarnego z art. 66 ust. 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 roku o prokuraturze,

po rozpoznaniu w Izbie Dyscyplinarnej na rozprawie w dniu 7 września 2020 roku, odwołań wniesionych przez obwinionego oraz obrońców obwinionego od wyroku Sądu Najwyższego z dnia 25 listopada 2019 r., sygnatura akt II DSI 23/19,

na podstawie art. 537 § 1 kpk w związku z art. 27 § 1 pkt 1 lit. B tiret 7 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (t.j. Dz. U. z 2019 r., poz. 825 ze zm.)

I. utrzymuje w mocy zaskarżone orzeczenie;

II. pozostawia bez rozpoznania zażalenie obrońcy obwinionego M.
P. z 12 lutego 2020 r.;

III. kosztami postępowania obciąża Skarb Państwa.

Uzasadnienie

Wyrokiem z dnia 25 listopada 2019 r., w sprawie o sygn. akt: II DSI 23/19, Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu odwołania wniesionego przez Zastępcę Rzecznika Dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego dla (...) okręgu regionalnego od orzeczenia Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym z dnia 13 grudnia 2018r. (sygn. akt PK I SD (...)) zmienił zaskarżone orzeczenie w ten sposób, że uznał obwinionego byłego asesora w Prokuraturze Rejonowej w P. M. G. za winnego tego, że w okresie od 6 lipca 2012r. do 13 września 2012 r., z wyłączeniem okresu od dnia 13 sierpnia 2012r. do dnia 31 sierpnia 2012 r., jako asesor Prokuratury Rejonowej w P., sprawując nadzór nad postępowaniem Ds. (...) w sprawie śmierci trzyletniego K. E., pomimo dysponowania dowodami w postaci przesłuchań świadków, wskazujących na nieprawidłowości w sposobie sprawowania opieki nad dziećmi w rodzinie A. i W. C., pełniących funkcję rodziny zastępczej, w szczególności mogących świadczyć o stosowanej wobec nich przemocy oraz wniosku Komendy Powiatowej Policji w P. z dnia 6 lipca 2012r. o powiadomienie sądu rodzinnego i nieletnich o tych okolicznościach i podjęcia działań zmierzających do przeniesienia rodzeństwa E. do innej rodziny zastępczej i przesłuchania nieletnich: rodzeństwa E. i K. C., nie uwzględnił wniosku Komendy Powiatowej Policji w P. i nie podjął działań zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa dzieciom oraz zaniechał przeprowadzenia istotnych dla sprawy dowodów, a nadto nie uwzględnił wniosków z opinii biegłego Zakładu Medycyny Sądowej (...) Uniwersytetu Medycznego w G., wskazującej na to, że obrażenia ciała jakich doznał nieletni K. E., skutkujące jego zgonem, mogły powstać zarówno podczas upadku ze schodów, jak i na skutek urazu zadanego pięścią lub nogą i nie przekazał zebranych w śledztwie materiałów biegłemu celem wydania uzupełniającej opinii, przez co nie nadał prawidłowego kierunku postępowaniu, nie określił prawidłowo jego zakresu podmiotowego i przedmiotowego, w wyniku czego nie uwzględniono prawnie chronionych interesów wszystkich małoletnich pokrzywdzonych pozostających w rodzinie A. i W. C., czym oczywiście i rażąco naruszył przepisy prawa określone w art. 2 § 1 pkt 1, 2, 3 k.p.k. w zw. z art. 23 k.p.k. w zw. z art. 185a k.p.k. w zw. z art. 185b k.p.k. w zw. z art. 326 § 1 i § 3 pkt 1 i pkt 4

k.p.k. w zw. z art. 8 ust. 2 ustawy z dnia 20 czerwca 1985r. o prokuraturze w zw. z § 185 i § 248 pkt 4, 10, 16 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 marca 2010 r. Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury. Sąd Najwyższy zakwalifikował ten czyn jako przewinienie dyscyplinarne z art. 66 ust. 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1985r. o prokuraturze w zw. z art. 171 pkt 1 ustawy z dnia 28 stycznia 2016r. Prawo o prokuraturze w zw. z art. 4 § 1 k.k. i za to wymierzył obwinionemu karę upomnienia.

W sprawie wpłynęły cztery odwołania:

1. obrońcy obwinionego Prokuratora Prokuratury Okręgowej w W. S. W. (pismo z dnia 17.02.2020 r.), na korzyść obwinionego; obrońca zarzucił zaskarżonemu wyrokowi:
 1. obrazę prawa materialnego, art. 66 ust. 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1985r. o prokuraturze w zw. z art. 171 pkt 1 ustawy z dnia 28 stycznia 2016r. Prawo o prokuraturze w zw. z art. 4 § 1 k.k. – poprzez jego błędną wykładnię a w konsekwencji niewłaściwe zastosowanie powyższego przepisu,
 2. obrazę prawa procesowego, art. 7 i art. 410 k.p.k., polegającą na wydaniu orzeczenia z pominieniem części materiału dowodowego, w tym zeznań bezpośrednich przełożonych – świadków prokuratorów: B. K., P. S. oraz M. R.; pominiecie tego materiału w dokonaniu ustaleń faktycznych, co doprowadziło do wydania orzeczenia niezgodnie z doświadczeniem życiowym i sztuką prawniczą;

zarzucając powyższe obrońca wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia i uniewinnienie obwinionego od zarzucanego mu czynu;
3. obrońcy obwinionego prokuratora J. P. (pismo z dnia 9 marca 2020 r.), na korzyść obwinionego, obrońca zarzucił zaskarżonemu wyrokowi:

1. obrazę art. 153 § 1 i § 2 Prawa o prokuraturze polegającą na skierowaniu do Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego środka odwoławczego przez podmiot nie będący należycie umocowany jako zastępca rzecznika dyscyplinarnego,
2. obrazę art. 427 § 1 k.p.k. w zw. z art. 438 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. polegającą na umyślnym pominięciu w opisie czynu zarzucanego obwinionego jakie konkretnie wytyczne Prokuratora Generalnego miał zlekceważyć i nie zrealizować obwiniony, jakie dowody zebrane w sprawie sąd uznał za podstawę merytorycznej decyzji, a których uznania odmówił i dlaczego, jak również zastąpienie przez sąd stanowiska treścią ogólnej dyrektywy z art. 8 § 1 k.p.k. co skutkowało zniwelowaniem sformułowanych w art. 7 k.p.k. zasad oceny dowodów i doprowadziło do ustaleń faktycznych nie posiadających racjonalnego uzasadnienia w zebranych materiale dowodowym oraz uniemożliwiło podjęcie merytorycznej dyskusji przez odwołującego w przedmiocie ewentualnego przekroczenia przez sąd zasady swobodnej oceny dowodów,
3. obrazę art. 137 § 2 i § 3 oraz art. 156 § 1 ustawy Prawo o prokuraturze oraz art. 438 § 1 k.p.k. poprzez zakwestionowanie podmiotowości i uprawnień prokuratorów oraz obowiązków obrońców obwinionego, zakwestionowanie prawa obwinionego do obrony i obwinianie obrońców obwinionego,
4. nadto obrońca podniósł, że wyrok zapadły w niniejszej sprawie jest oczywiście niesprawiedliwy;

zarzucając powyższe obrońca wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i ponowne rozpoznanie sprawy;

5. obrońcy obwinionego prokuratora w stanie spoczynku M. P. (pismo z dnia 12.02.2020r.), na korzyść obwinionego, obrońca zarzucił zaskarżonemu wyrokowi:
 1. na zasadzie art. 427 § 2 k.p.k. i art. 438 pkt 3 k.p.k. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który miał wpływ na jego treść, polegający na prawidłowym ustaleniu stanu faktycznego, lecz błędnym

wnioskowaniu co do faktu niesłusznego stwierdzenia o dopuszczeniu się przez obwinionego oczywistego i rażącego naruszenia przepisów prawa i przypisanie mu winy nieumyślnej w formie lekkomyślności w zakresie popełnienia przewinienia dyscyplinarnego przewidzianego w art. 66 ust. 1 ustawy o prokuraturze,

2. na podstawie art. 427 § 2 k.p.k. i art. 438 pkt 2 k.p.k. obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść orzeczenia, polegającą na naruszeniu zasady swobodnej oceny dowodów określonej w art. 7 k.p.k.,
3. na podstawie art. 427 § 2 k.p.k., art. 425 § 2 k.p.k. i art. 437 § 1 k.p.k. błędne uzasadnienie orzeczenia, zawierające szereg błędów w zakresie prawidłowej interpretacji faktów i przepisów prawa,
4. na podstawie art. 454 § 1 k.p.k. niesłuszne i niesprawiedliwe orzeczenie, skazujące obwinionego wbrew ustawowej regule „ne peius”,
5. na podstawie art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. wskazuje na istnienie bezwzględnej przesłanki odwoławczej – w wydaniu orzeczenia brał udział nienależycie, nieprawidłowo i wadliwie obsadzony cały skład orzekający Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego;

zarzucając powyższe obrońca wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazane sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Najwyższemu;

6. obwinionego M. G. (pismo z dnia 02.03.2020 r.), zaskarżające wyrok w całości na korzyść; obwiniony zarzucił zaskarżonemu wyrokowi:

1. na podstawie art. 427 § 1 k.p.k. i art. 438 pkt 2 k.p.k. obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na treść orzeczenia, tj.:

- art. 7 k.p.k. w wyniku naruszenia swobodnej oceny dowodów, poprzez dokonanie dowolnej oceny wybiórczo wybranych dowodów, z naruszeniem zasad prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego,

- art. 413 § 2 pkt 2 k.p.k. poprzez niewskazanie w opisie czynu naruszenia jakich wytycznych i jakich konkretnych przepisów tych wytycznych miał dopuścić się obwiniony,
- 2. na podstawie art. 427 § 1 k.p.k. i art. 438 pkt 3 k.p.k. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wydanego orzeczenia, które miały wpływ na jego treść w wyniku oparcia się przez sąd tylko na niektórych dowodach z pominięciem pozostałych, świadczących na korzyść obwinionego,
- 3. na podstawie art. 427 § 1 k.p.k., art. 425 § 2 k.p.k. i art. 437 § 1 k.p.k. błędy w uzasadnieniu orzeczenia, w zakresie prawidłowej interpretacji faktów i przepisów prawa; w uzasadnieniu nie wskazano jakie fakty zostały udowodnione lub nieudowodnione i na jakich sąd oparł się dowodach oraz dlaczego nie uznał dowodów przeciwnych,
- 4. na podstawie art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. istnienie bezwzględnej przesłanki odwoławczej, polegającej na nienależytej obsadzie sądu wydającego zaskarżony wyrok;

zarzucając powyższe obwiniony wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazane sprawy do ponownego rozpoznania przez Izbę Karną Sądu Najwyższego.

Nadto pismem z dnia 21 listopada 2019r. (wpływ do Sądu Najwyższego w dniu 25 listopada 2019 r.) obrońca obwinionego prokurator w stanie spoczynku M. P. wniósł o zwrot na jego rzecz kosztów dojazdów na rozprawy oraz kosztów noclegów. Postanowieniem z dnia 21 stycznia 2020 r. Sąd Najwyższy nie uwzględnił złożonego wniosku, uzasadniając swoje stanowisko tym, że przepisy kodeksu postępowania karnego nie dają możliwości zwrotu na rzecz obrońcy ustanowionego z wyboru jakichkolwiek ponoszonych przez niego wydatków. Postanowienie powyższe zaskarżył zażaleniem obrońca obwinionego M. P. (pismo z dnia 12 lutego 2020 r.), zarzucając naruszenie art. 438 pkt 2 k.p.k. oraz art. 439 §

1 pkt 2 k.p.k. poprzez wydanie jednostronnego i niesprawiedliwego orzeczenia, a także podniósł istnienie bezwzględnej przesłanki odwoławczej – nienależytej, nieprawidłowej i wadliwej obsady sądu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zgodnie z brzmieniem art. 27 § 1 pkt 1b ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (t.j. Dz. U. z 2019 r., poz. 825 ze zm.) do właściwości Izby Dyscyplinarnej należą, między innymi, sprawy rozpatrywane przez Sąd Najwyższy w związku z postępowaniami dyscyplinarnymi prowadzonymi na podstawie ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. - Prawo o prokuraturze. Izba Dyscyplinarna Sądu Najwyższego jest więc uprawniona do rozpoznania odwołań w niniejszej sprawie.

Odwołania obrońców obwinionego oraz odwołanie osobiste obwinionego nie zasługują na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności należy ustosunkować się do zarzutu, zawartego w dwóch odwołaniach, istnienia w niniejszej sprawie bezwzględnej przesłanki odwoławczej, polegającej na nienależytej obsadzie sądu wydającego zaskarżony wyrok (art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.). Zarzut ten jest bezzasadny.

Trybunał Konstytucyjny, postanowieniem z dnia 28 stycznia 2020 r., sygn. akt Kpt 1/20 (M.P.2020.103), nakazał wstrzymać stosowanie, od dnia jej wydania, uchwały składu połączonych Izb Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r. W szczególności oznaczało to, że:

1) niedopuszczalne jest stosowanie art. 439 § 1 pkt 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz.U. z 2020 r. poz. 30) oraz art. 379 pkt 4 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego

(Dz.U. z 2019 r. poz. 1460, ze zm.) w rozumieniu przyjętym w przedmiotowej uchwale,

2) kompetencja do orzekania przez sędziego powołanego na urząd przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, nie może być ograniczana,

3) orzeczenia wydane przez składy orzekające, w których zasiadali sędziowie wskazani w pkt 2, mają moc obowiązującą.

W postanowieniu rozstrzygającym spór kompetencyjny pomiędzy Sądem Najwyższym a Sejmem oraz pomiędzy Sądem Najwyższym a Prezydentem z dnia 21 kwietnia 2020 r. (sygn. akt Kpt 1/20), Trybunał Konstytucyjny orzekł, że Sąd Najwyższy – również w związku z orzeczeniem sądu międzynarodowego – nie ma kompetencji do dokonywania prawotwórczej wykładni przepisów prawa, prowadzącej do zmiany stanu normatywnego w sferze ustroju i organizacji wymiaru sprawiedliwości, dokonywanej w drodze uchwały, o której mowa w art. 83 § 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. z 2019 r. poz. 825 oraz z 2020 r. poz. 190). A na podstawie art. 179 w związku z art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji, powołanie sędziego jest wyłączną kompetencją Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, którą wykonuje na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa osobiście, definitywnie, bez udziału i ingerencji Sądu Najwyższego.

Następnie wyrokiem z dnia 20 kwietnia 2020r., sygn. akt U 2/20, Trybunał Konstytucyjny orzekł, że Uchwała składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r. (sygn. akt BSA I 4110 1/20, OSNKW nr 2/2020, poz. 7) jest niezgodna z:

a) art. 179, art. 144 ust. 3 pkt 17, art. 183 ust. 1, art. 45 ust. 1, art. 8 ust. 1, art. 7 i art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

b) art. 2 i art. 4 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej (Dz. U. z 2004 r. Nr 90, poz. 864/30, ze zm.),

c) art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r., zmienionej następnie

Protokołami nr 3, 5 i 8 oraz uzupełnionej Protokołem nr 2 (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284, ze zm.).

W związku ze stanowiskiem zajęтым przez Trybunał Konstytucyjny we wskazanych wyżej orzeczeniach, aktualna pozostaje uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10 kwietnia 2019r., sygn. akt II DSI 54/18, zgodnie z którą: „Udział w składzie sądu osoby, która została powołana przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego w następstwie procedury zainicjowanej obwieszczeniem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej wydanym bez kontrasygnaty Prezesa Rady Ministrów oraz na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, ukształtowanej w zakresie udziału w niej sędziów w wyniku wyboru przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej piętnastu sędziów, w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r. poz. 3 ze zm.), nie narusza wynikającego z art. 6 ust. 1 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności (Dz.U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284) prawa do rozpoznania sprawy przez niezawisły i bezstronny sąd ustanowiony ustawą, wskutek czego osoba taka nie jest osobą nieuprawnioną do orzekania w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 1 k.p.k., a skład orzekający sądu, w którym zasiada taka osoba, nie jest sądem nienależycie obsadzonym w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.”.

Niesłuszny jest także zarzut, zawarty w odwołaniu obrońcy obwinionego prokuratora Jarosława Polanowskiego, obraży art. 153 § 1 i § 2 Prawa o prokuraturze, polegającej na skierowaniu do Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego środka odwoławczego przez podmiot nie będący należycie umocowany jako zastępca rzecznika dyscyplinarnego. Zgodnie z art. 153 § 3 Prawa o prokuraturze (t.j. Dz. U. z 2019r., poz. 740 ze zm.), rzecznik dyscyplinarny wszczyna i prowadzi postępowania wyjaśniające oraz dyscyplinarne, jak również jest oskarżycielem przed sądem dyscyplinarnym, uprawnionym do składania wniosków i oświadczeń oraz wnoszenia i popierania środków odwoławczych. Przez rzecznika dyscyplinarnego powyższa ustawa rozumie zarówno rzecznika

dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego, jak i pierwszego zastępcę rzecznika dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego oraz zastępcę rzecznika dyscyplinarnego, po jednym dla każdego okręgu regionalnego. Prokurator K. B. w dniu składania odwołania pismem z dnia 21 lutego 2019r. pełniła funkcję zastępcy Prokuratora Generalnego dla (...) okręgu regionalnego – była więc stroną postępowania uprawnioną do zaskarżenia orzeczenia w niniejszej sprawie.

Błędny jest również zarzut, zawarty w odwołaniu obrońcy obwinionego prokuratora w stanie spoczynku M. P., naruszenia przez Sąd Najwyższy przy wydaniu zaskarżonego wyroku art. 454 § 1 k.p.k. – zakazu orzekania na niekorzyść obwinionego. Powołany przez obrońcę obwinionego przepis nie może mieć zastosowania w niniejszej sprawie. Zgodnie bowiem z art. 171 pkt 1 Prawa o prokuraturze, do postępowania dyscyplinarnego stosuje się odpowiednio przepisy części ogólnej ustawy Kodeks karny oraz przepisy ustawy Kodeks postępowania karnego, z wyłączeniem art. 344a i art. 396a - z uwzględnieniem odrębności wynikających z charakteru postępowania dyscyplinarnego – ale tylko w sprawach nieuregulowanych w ustawie. Tymczasem w ustawie Prawo o prokuraturze kwestia ta została kompleksowo uregulowana - ustawodawca przewidział wprost możliwość wydania przez sąd odwoławczy orzeczenia na niekorzyść obwinionego. W takiej sytuacji, kiedy orzeczeniem sądu dyscyplinarnego drugiej instancji obwinionemu wymierzono karę dyscyplinarną, pomimo wydania w tej sprawie przez sąd dyscyplinarny pierwszej instancji orzeczenia uniewinniającego lub umarzającego postępowanie dyscyplinarne, przysługuje mu prawo do „dodatkowego” odwołania do innego składu sądu dyscyplinarnego drugiej instancji (art. 163 a § 2 Prawa o prokuraturze).

Niezasadne są zarzuty, zawarte w złożonych odwołaniach, naruszenia przez Sąd Najwyższy w zaskarżonym orzeczeniu prawa materialnego, tj. art. 66 ust. 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1985r. o prokuraturze. Zgodnie z brzmieniem tego przepisu prokurator (asesor prokuratorski) odpowiada dyscyplinarnie za przewinienia służbowe, w tym za oczywistą i rażącą obrazę przepisów prawa i uchybienia godności urzędu prokuratorskiego. Wynika z tego, że przewinienie

dyscyplinarne może polegać bądź na oczywistej i rażącej obrazie przepisów prawa, bądź na uchybieniach godności urzędu prokuratorskiego nie mających charakteru rażącego i oczywistego naruszenia prawa. Przepis ten wskazuje więc na dwie rozłączne, samoistne i odrębne podstawy odpowiedzialności dyscyplinarnej prokuratora. Ustawa o prokuraturze nie precyzuje o jakie chodzi przepisy prawa, których oczywista i rażąca obraza stanowi przewinienie służbowe, nie ma więc przeszkód, aby zachowanie obwinionego oceniać w zakresie naruszenia wyżej wskazanych przepisów. W orzecznictwie sądowym jak i w doktrynie wskazuje się natomiast jednoznacznie, że pojęcie „prawa” w użytym w przepisie art. 66 ust. 1 ustawy o prokuraturze zwrocie „oczywista i rażąca obraza przepisów prawa” należy interpretować szeroko, a więc obejmując tym zakresem przepisy prawa materialnego, prawa procesowego, jak również przepisy o charakterze ustrojowym. Nie można mieć jednak wątpliwości, że chodzi o obrazę przepisów, które stosowane są przez prokuratora jako organ prowadzonego postępowania przygotowawczego lub jako stronę postępowania sądowego. Zgodzić należy się ze stanowiskiem przyjętym przez Sąd Najwyższy w zaskarżonym wyroku, że obwiniony, dopuszczając się szczegółowo wskazanych w uzasadnieniu orzeczenia zaniechań, w sposób rażący i oczywisty naruszył przepisy prawa określone w art. 2 § 1 pkt 1, 2, 3 k.p.k. w zw. z art. 23 k.p.k. w zw. z art. 185a k.p.k. w zw. z art. 185b k.p.k. w zw. z art. 326 § 1 i § 3 pkt 1 i 4 k.p.k. w zw. z art. 8 ust. 2 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 roku o prokuraturze w zw. z § 185 i 248 pkt 4, 10, 16 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 marca 2010 roku Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury. Sąd Najwyższy słusznie zauważył, że naruszenie art. 2 k.p.k. winno się oceniać nie jako naruszenie samodzielnego przepisu, ale w powiązaniu z innymi wskazanymi przepisami. Patrząc w ten sposób, uznać należało, że skoro doszło do naruszenia art. 23 k.p.k., czy art. 185a k.p.k. i art. 185b k.p.k., to w konsekwencji doszło także do naruszenia zasad określonych w art. 2 k.p.k. Natomiast niewłaściwe sprawowanie nadzoru nad śledztwem powodowało również naruszenie art. 2 k.p.k. Odpowiednio takie samo stanowisko należało zająć co do art. 8 ust. 2 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 roku o prokuraturze w zw. z § 185 i 248 pkt 4, 10, 16 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 marca 2010 roku Regulamin

wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury. Konsekwencją naruszenia przez obwinionego konkretnych, wskazanych wyżej przepisów postępowania, było naruszenie art. 2 § 1 pkt 1, 2, 3 k.p.k., dotyczące kształtowania postępowania karnego.

Sąd Najwyższy rozpoznając odwołania w niniejszej sprawie podziela pogląd, że obowiązkiem obwinionego, w związku z pojawieniem się dowodów świadczących o możliwości występowania przemocy w stosunku do dzieci ze strony rodziców zastępczych, było: poinformowanie sądu rodzinnego (bez oglądania się na ewentualne obowiązki policji w tym zakresie) o dokonanych ustaleniach, dotyczących sygnałów co do występującej przemocy w rodzinie, niezwłoczne przeprowadzenie czynności przesłuchania małoletnich – co zapewne pozwoliłoby na zgromadzenie materiału dowodowego potwierdzającego przemoc w rodzinie zastępczej i, być może, zapobiegłoby dalszym tragicznym zdarzeniom w tej rodzinie.

Nie doszło także w niniejszej sprawie, wbrew twierdzeniom autorów odwołań, do istotnych, mających wpływ na treść zaskarżonego wyroku, naruszeń przepisów prawa procesowego. Ustalenia faktyczne zaskarżonego wyroku nie wykraczają poza ramy swobodnej oceny dowodów, gdyż poczynione zostały na podstawie wszechstronnej analizy przeprowadzonych dowodów, których ocena nie wykazuje błędów natury faktycznej czy logicznej, zgodna jest ze wskazaniami wiedzy i doświadczenia życiowego oraz prowadzi do sędziowskiego przekonania, odzwierciedleniem którego jest uzasadnienie orzeczenia (zob. wyr. SN z 5.9.1974 r., II KR 114/74, OSNKW 1975, Nr 2, poz. 28; wyr. SN z 11.2.2004 r., IV KK 323/03, OSProk. i Pr. 2004, Nr 7–8, poz. 9). Sąd Najwyższy przy rozstrzygnięciu sprawy, wydając zaskarżony wyrok, wbrew twierdzeniom autorów odwołań, nie pominął żadnych dowodów, nie zakwestionował np. istnienia zeznań świadków którzy twierdzili, że w rodzinie zastępczej, ich zdaniem, nie działo się nic złego, zeznań świadków - prokuratorów zapewniających, że wszelkie czynności podejmowane przez obwinionego były zgodne z zasadami obowiązującymi przy prowadzeniu śledztwa – zwrócił jednak wyraźnie uwagę na istnienie dowodów, które wskazywały na prawdopodobieństwo nieprawidłowości występującej w rodzinie zastępczej, na ewentualną przemoc w tej

rodzinie i na brak stanowczej reakcji obwinionego na te sygnały. Mając takie sygnały obwiniony, jako osoba prowadząca śledztwo, powinien zadziałać natychmiast, dla ochrony pozostałych dzieci znajdujących się w tej rodzinie – nawet gdyby później miało się okazać, że tak daleko idące czynności nie były wcale potrzebne. Tymczasem, jak to okazało się z perspektywy czasu, bierność obwinionego i prowadzenie kolejnych, często mających drugorzędne znaczenie dla śledztwa czynności, była ewidentnym błędem. A fakt popełnienia tego błędu stanowi niewątpliwie delikt dyscyplinarny.

Nie można zgodzić się z zarzutem, że w związku z dołączonym do wyroku z dnia 25 listopada 2019r. „zdaniem ławnika SN Grzegorza Swaczyny” naruszono w sposób rażący podstawowe zasady procesu, jakim jest prawo obwinionego do obrony. Jak zaznaczył w swoim zdaniu ławnik Sądu Najwyższego, akceptując stanowisko sądu zawarte w orzeczeniu, wyraził on swój pogląd na sprawę jako tzw. czynnik społeczny, nie będący prawnikiem – spoglądający na sprawę „oczami zwykłego człowieka”. Stanowisko wyrażone przez ławnika nie spowodowało jednak żadnych ograniczeń procesowych dla obwinionego, który nadal w sposób nieskrępowany korzysta w niniejszej sprawie w sposób aktywny z pomocy trzech obrońców.

Bez znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy jest okoliczność, że Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 28 maja 2019 r. (sygn. akt II DSI 60/18), w sprawie prowadzonej przeciwko prokuratorowi nadzorującemu służbowo obwinionego, utrzymał w mocy orzeczenie Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym z dnia 17 maja 2018r. (sygn. akt PG I SD (...)), uniewinniające prokuratora B. K. od popełnienia zarzucanego mu czynu, tj. nienależytego wypełniania obowiązków służbowych wynikających ze sprawowania wewnętrznego nadzoru służbowego oraz kierowania jednostką organizacyjną prokuratury - w związku z prowadzonym przez asesora M. G. postępowaniem w sprawie o sygn. akt Ds. (...). Zarzuty postawione prokuratorowi B. K. mają odmienny charakter i związane były ze strukturą prokuratury i podległością służbową prokuratorów (asesorów) – nie ma to jednak bezpośredniego wpływu na niniejszą sprawę i odpowiedzialność dyscyplinarną obwinionego, który w zakresie podejmowanych przez siebie decyzji był samodzielny i w sposób jednoosobowy mógł kształtować kierunki prowadzonego śledztwa, a zarzuty postawione w niniejszym postępowaniu związane są wyłącznie z jego działaniami (zaniechaniami).

Sąd Najwyższy uznając w zaskarżonym orzeczeniu obwinionego za winnego popełnienia przewinienia dyscyplinarnego wykazał w sposób jednoznaczny, że zachowanie obwinionego stanowiło obrazę prawa (z wyraźnym i jednoznacznym wskazaniem konkretnych naruszonych przez niego norm i przepisów, które go do ich przestrzegania zobowiązywały), obrazę mającą charakter oczywisty i rażący. Sąd Najwyższy wypełnił także spoczywający na nim obowiązek wykazania obwinionemu rodzaju zawinienia, w toku realizacji przez niego tych koniecznych znamion deliktu dyscyplinarnego, który wystarczał do przypisania mu winy, chociażby nieumyślnej. Obwiniony dopuścił się przewinienia dyscyplinarnego,

a obraza prawa była nie tylko oczywista, ale także rażąca – co wypełnia przesłanki zawarte w art. 66 ust. 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (Wyrok Sądu Najwyższego - Izba Karna z dnia 25 lipca 2013 r., sygn. akt SDI 19/13, Legalis).

Sąd Najwyższy rozpoznając odwołania w niniejszej sprawie, podziela w pełni i uznaje za własne ustalenia faktyczne i uzasadnienie prawne dokonane przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 25 listopada 2019r.

W związku z wpływem zażalenia obrońcy obwinionego na postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 stycznia 2020r. i jednoczesnym złożeniem przez obrońcę odwołania od orzeczenia, zgodnie z treścią przepisu art. 626 § 3 zd. 2 k.p.k. zażalenie rozpoznaje sąd odwoławczy łącznie z odwołaniem. Na podstawie art. 171 pkt 1 ustawy Prawo o prokuraturze powyższa regulacja znajduje odpowiednie zastosowanie również w zakresie złożonego w postępowaniu dyscyplinarnym odwołania. Wniesione zażalenie jest niedopuszczalne z mocy ustawy – Sąd Najwyższy pouczył obrońcę obwinionego, że na doręczone mu postanowienie nie przysługuje już żaden środek odwoławczy. Zgodnie bowiem z brzmieniem art. 426 § 1 k.p.k. od orzeczeń sądu odwoławczego oraz od orzeczeń wydanych przez Sąd Najwyższy nie przysługuje środek odwoławczy, chyba że ustawa stanowi inaczej. Przepis art. 626 § 3 k.p.k. nie może być uznany za „stanowiący inaczej” niż art. 426 § 1 k.p.k., albowiem z jego treści w sposób niebudzący wątpliwości wynika, że dotyczy on jedynie orzeczeń w przedmiocie kosztów wydanych przez sąd I instancji, a nie przez sąd odwoławczy.

Z żadnego innego przepisu kodeksu postępowania karnego nie wynika dopuszczalność wniesienia zażalenia na orzeczenie sądu odwoławczego w

przedmiocie kosztów postępowania, a w szczególności nie wynika ona z art. 426 § 3 k.p.k. określającego odstępstwa od reguły wyrażonej w § 2 tego przepisu. Wniesienie środka odwoławczego od orzeczeń wskazanych w art. 426 § 1 k.p.k. (za wyjątkiem przypadków wymienionych w § 2 tego przepisu) nie wywołuje żadnych skutków prawnych i nie obliguje sądu do podjęcia jakichkolwiek czynności procesowych. (tak m. in. SA w Katowicach, postanowienie z dnia 07.08.2013r., II Akz 456/13. Legalis, Sąd Najwyższy Izba Karna, postanowienie z dnia 22.05.2013r., IV KZ 22/13. Legalis).

A nadto zwrócić także należy uwagę na fakt, że zażalenie nie przysługuje na postanowienie w przedmiocie kosztów procesu, o których po raz pierwszy orzekał, tak jak to miało miejsce w niniejszej sprawie, Sąd Najwyższy (tak Sąd Najwyższy w postanowieniu z 14.12.2016 r., III KK 216/16, OSNKW 2017, Nr 4, poz. 21 oraz w post. z 21.4.2017 r., VI KZ 4/17, Legalis).

O kosztach postępowania Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 166 ustawy z dnia 28 stycznia 2016r. Prawo o prokuraturze - koszty postępowania dyscyplinarnego ponosi Skarb Państwa.